

Sukupolvenvaihdos S/S Satulla

Suvun monen jäsenen tuntemalla höyrylaiva S/S Satulla seilaa uusi sukupolvi. Edellinen omistaja Jaakko Gummerus myi perinteikkään paatin serkkunsa Risto Pihkalan pojantyttyärelle Eija Pihkalalle ja tämän miehelle Jarkko Rädylle jo vuonna 2013. Vuodet ovat menneet mukavasti höyrylaivailun saloja opiskellen, kesät seilaten ja talvet laivaa korjaten ja puunaten koko lähisuvun voimin. Kesällä 2019 Satua kohtasi harvinainen kunnia. Näin laivan kapteeni Jarkko Rätty kuvailee viime kesää:

"S/S Satun kesään 2019 mahtui kaksi suurempaa tapahtumaa omien ystäväpiirissä tehtyjen huviajeluitten lisäksi: presidentin risteily ja yleisöristeilyjä Varrella virran -tapahtumassa.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö vieraili Pirkanmaalla torstaina 27. kesäkuuta 2019. Vierailu oli sovittu päättyväksi höyrylaiva risteilyyn Kostianvirralla ja Pälkänevedellä. Mutta "Pyhä jysäys!", kuten paikallinen Sydän Hämeen Lehtikin otsikoi, toisin kävi.

Siirtoajossa Aitoon laivarannasta Pälkäneen vierasvenesatamaan miehistö oli täpinöissään ja kone kävi kuin unelma. Tullessamme Kostianvirtaan huomasimme ihmisten jo kokoontuneen virran varrelle retkituoleineen odottamaan presidentin risteilyä. Kohtasimme Kostianvirrassa myös poliisiveneen, jonka oli määrä saattaa meitä koko presidentin risteilyn ajan. Poliisit kertoivat vielä menevänsä tarkastamaan virran suuta Pälkäneveden puolelle Satun jatkaessa matkaa kohti vierasvenesatamaa virran toisessa päässä. Ajaessamme kohti virran viimeisiä mutkia Satun kone pysähtyi kuin seinään. Ei pyörinyt eteen eikä taakse. Tajusimme heti, että kyse on vakavammasta konerikosta, joka aiheuttaisi risteilyn peruuntumisen. Emme voinet uskoa onneamme - S/S Satu oli saanut konerikon vain ¼ maili ennen satamaa, josta tasavallan presidentin oli sovittu nousevan laivaan!

Koneen pysähdytyä olimme tuuliajolla keskellä kapeaa Kostianvirtaa. Oli vielä jonkin verran vauhtia ja peräsimellä pystyimme pitämään laivan keskellä uomaa. Soitimme aikaisemmin kohtaamallemme poliisiveneelle ja pyysimme hinausapua, ja tietysti kerroimme risteilyn peruuntumisesta. Lupasivat tulla apuun ja kertoivat tiedottavansa presidenttiä. Yksi puhelinsoitto, ja olimme laittaneet presidentin iltapäivän aikataulun uusiksi.

Laivan vauhti hiipui virrassa erään talon kohdalle, jonka laituriterassilla talon isäntä ja emäntä olivat valmistautuneet höyrylaivaristeilyn seuraamiseen. Huikkasin heille, että olisikohan heillä mahdollisuutta antaa hinausapua Satulle, kun poliisivene ei ollut vielä ehtinyt paikalle. Hetkeäkään epäröimättä pariskunta hyppäsi vesiskootterinsa kyytiin. Isäntä ajoi ja emäntä otti Satun köyden huolekseen. Näin mentiin viimeiset sadat metrit vierasvenelaituriin vesiskootterin vetämänä. Kiinnitettyämme Satun laituriin kyselin vesiskootterikuljettajalta, mitä olin velkaa avusta. Vastaukseksi sain, että heille riittää tämä ikimuistoinen kokemus, kun tuli pelastettua höyrylaiva merihädästä vesiskootterilla.

Lopulta presidentin risteily muuttui laivaan tutustumiseksi. Presidentille esiteltiin laivaa ja vieraskirjaan hän kirjailikin pilke silmäkulmassa: "Pikku purjehduksella Kostianvirralla, Sauli Niinistö".

Seuraavana viikonloppuna Satun kone aukaistiin ja syyksi paljastui korkeapainesylinterin männänrenkaan rikkoutuminen. Rengas oli useassa osassa. Se oli saattanut rikkoutua jo aikaisemminkin odottaen vain sopivaa hetkeä lyödä kone jumiin.

Elokuussa S/S Satu oli mukana toista kertaa Kostianvirralla järjestetyssä Varrella virran -tapahtumassa. Yleisöajelu Satulla oli tapahtuman yksi vetonauloista ja kyytiin jonotettiin ahkerasti. Vuonna 2018 suosio yllätti miehistön ja tälle vuodelle risteilyreittiä oli lyhennetty, jotta kaikki

halukkaat pääsisivät kyytiin edes lyhyemmälle reissulle. Vierasvenesatamasta lähdettiin joko Mallasveden risteilylle tai toiseen suuntaan mennessä Kostianvirralle. Koko virtaakaan ei ajettu läpi, vaan laiva käännettiin leveämmässä mutkassa ympäri. Lähtöjä ajettiin päivän aikana 13, keskimäärin 8-10 henkeä mukana. Päivän päätteeksi vieraskirjaan oli ilmestynyt yli 120 nimeä. Antoisinta yleisöajelutuksessa oli nähdä ihmisten aito kiinnostus vanhaa höyrytekniikkaa kohtaa.”

Teksti: Jarkko Rätty, Teija Pihkala (Gummerus-Pihkalan Sanomat 1/2020)
Kuvat: Matti Porre/Tasavallan presidentin kanslia